

แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้

รหัสวิชา 20000 – 1502
หน่วยที่ 4

วิชา ประวัติศาสตร์ชาติไทย (1-0-1)
ชื่อ ประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา

สอนชั่วโมงที่ 8-10/18
เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

อาณาจักรอยุธยา เป็นอาณาจักรในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยามีกรุงศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางของอาณาจักร อาณาจักรอยุธยานับว่าเจริญรุ่งเรืองทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม จนอาจถือได้ว่าเป็นอาณาจักรที่รุ่งเรืองมั่งคั่งที่สุดในภูมิภาคสุวรรณภูมิเมื่อครั้งอดีต มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับหลายชาติ มีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งในช่วงเวลาหนึ่งเคยสามารถขยายอาณาเขตประเทศราชถึงรัฐฉานของพม่า อาณาจักรล้านนา มณฑลยูนนาน อาณาจักรล้านช้าง อาณาจักรขอม และคาบสมุทรมลายูในปัจจุบัน

สมรรถนะประจำหน่วย

- แสดงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา
- เปรียบเทียบการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ของประวัติศาสตร์ชาติไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครองสมัยอยุธยา
2. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจสมัยอยุธยา
3. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับสังคมสมัยอยุธยา
4. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมสมัยอยุธยา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครองสมัยอยุธยาได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจสมัยอยุธยาได้
3. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับสังคมสมัยอยุธยาได้
4. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมสมัยอยุธยาได้

สาระการเรียนรู้

1. การเมือง การปกครองสมัยอยุธยา
2. เศรษฐกิจสมัยอยุธยา
3. สังคมสมัยอยุธยา
4. วัฒนธรรมสมัยอยุธยา

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

1. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และเรื่องที่จะเรียนทำความเข้าใจกับนักเรียนในการกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล
2. ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ขั้นสอน

3. ครูนำเสนอภาพ “โบราณสถานกรุงศรีอยุธยา” โดยให้นักเรียนร่วมอภิปรายความรู้ที่เคยได้เรียนมาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา
4. ครูบรรยายในหัวข้อ
  - การเมือง การปกครองสมัยอยุธยา

ขั้นสรุป

5. ครูสรุปและสุ่มนักเรียนเพื่อซักถามความเข้าใจในบทเรียน
6. ทำแบบฝึกหัดท้ายบท

ชั่วโมงที่ 2-3

ขั้นนำ

1. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และเรื่องที่จะเรียนทำความเข้าใจกับนักเรียนในการกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล
2. ครูให้นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาจากความเดินในคาบที่แล้ว

ขั้นสอน

3. ครูบรรยายในหัวข้อ
  - เศรษฐกิจสมัยอยุธยา
  - สังคมสมัยอยุธยา
  - วัฒนธรรมสมัยอยุธยา

ขั้นสรุป

4. ครูสรุปและสุ่มนักเรียนเพื่อซักถามความเข้าใจในบทเรียน
5. ทำแบบฝึกหัดท้ายบท
6. ทดสอบหลังเรียนประจำหน่วย

การบูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ
  - ปริมาณใบงานและแบบฝึกหัด เหมาะสมกับเวลา

2. ความมีเหตุผล
  - ผู้เรียนพิจารณาเนื้อหาและคำตอบในการตอบคำถามในการทำใบงานและทำแบบทดสอบในแต่ละข้อ
3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
  - การร่วมกันวางแผนในการทำงานกลุ่ม
4. เจือ้นไขความรู้
  - ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา
5. เจือ้นไขคุณธรรม
  - ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ ความสนใจใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ และความคิดสร้างสรรค์

การบูรณาการกับมาตรฐานสถานศึกษา 3 ดี

1. ด้านประชาธิปไตย
  - ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเลือกกลุ่มตามความสมัครใจ
  - ผู้เรียนแสดงและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
2. ด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นไทย
  - ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ ความสนใจใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ และความมีวินัย
3. ด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด
  - ผู้เรียนใช้เวลาในการทำงานผลการปฏิบัติกิจกรรมและตอบคำถามท้ายกิจกรรม รวมทั้งทำแบบฝึกหัดส่งในสัปดาห์ถัดไป

สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนวิชาประวัติศาสตร์ชาติไทย
2. ภาพโบราณสถานกรุงศรีอยุธยา

หลักฐานการเรียนรู้

หลักฐานความรู้

1. ผลการทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน
2. ผลการทำแบบฝึกหัดท้ายบท

หลักฐานการปฏิบัติงาน

1. แบบฝึกหัดท้ายบท
2. การทำใบงาน

การวัดผลประเมินผล

การวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมการแสดงและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ความกระตือรือร้น การปฏิบัติงานอย่างระมัดระวังและมีความสะอาด การมีความคิดหลากหลายในการแก้ปัญหา โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม

2. ตรวจใบงาน

3. ตรวจแบบฝึกหัด โดยใช้ใบเฉลยแบบฝึกหัด

4. ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

การประเมินผล

นักเรียนที่ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน

บันทึกหลังการสอน

1. ข้อสรุปหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรคที่พบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางแก้ปัญหาและหรือพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมฝึกหัดหน่วยที่ ๔

จงสรุปความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ประจำหน่วยแผนผังมโนทัศน์

จงตอบคำถามให้สมบูรณ์

๑. จงอธิบายการเมือง การปกครองสมัยอยุธยา

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....

๑.๑ จตุสมตมภ์ คืออะไร.....

.....
.....

๑.๒ สมมติเทพ หมายถึงอะไร.....

.....
.....
.....

๒. จงอธิบายเศรษฐกิจสมัยอยุธยา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓. จงอธิบายสังคมสมัยอยุธยา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๔. จงอธิบายวัฒนธรรมสมัยอยุธยา

.....
.....
.....

แบบทดสอบ ก่อน/หลังเรียน หน่วยที่ ๔ ประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา

๑. ข้อใดคือผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

- ก. พระรามาธิบดีที่ ๑
ข. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒
ค. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
ง. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๓

๒. กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีกี่ปี

- ก. ๔๐๐ ปี   ข. ๔๐๕ ปี   ค. ๔๑๕ ปี   ง. ๔๑๗ ปี

๓. ในสมัยอยุธยาตอนต้นแบ่งการปกครองออกเป็นกี่ส่วน

- ก. ๒ ส่วน   ข. ๓ ส่วน   ค. ๔ ส่วน   ง. ๕ ส่วน

๔. กรมเวียง (เมือง) มีอำนาจหน้าที่ตรงกับข้อใด

- ก. มีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากร
ข. จัดระเบียบเกี่ยวกับราชสำนัก
ค. ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของราษฎร
ง. มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการทำมาหากินของราษฎร

๕. ข้อใดคือหัวเมืองชั้นใน ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นทั้งหมด

- ก. เพชรบุรี สิงห์บุรี พิษณุโลก   ข. เพชรบุรี ราชบุรี พิษณุโลก
ค. เพชรบุรี สิงห์บุรี ปราบจันบุรี   ง. ปราบจันบุรีราชบุรีจันทบุรี

๖. ขนชั้นทางสังคมในสมัยกรุงศรีอยุธยาแบ่งออกเป็นกี่ชั้นตามข้อใด

- ก. ๒ ชั้น   ข. ๓ ชั้น   ค. ๔ ชั้น   ง. ๕ ชั้น

๗. “ไพร่ตามสังกัด” แบ่งได้เป็นกี่ประเภทตามข้อใด

- ก. ๒ ประเภท   ข. ๓ ประเภท   ค. ๔ ประเภท   ง. ๕ ประเภท

๘. ข้อใดคือจำนวนราชวงศ์ของพระมหากษัตริย์ในสมัยกรุงศรีอยุธยา

- ก. ๒ ราชวงศ์   ข. ๓ ราชวงศ์   ค. ๔ ราชวงศ์   ง. ๕ ราชวงศ์

๙. ข้อใดคือราชวงศ์ที่ครองราชย์สมบัติยาวนานที่สุดในสมัยกรุงศรีอยุธยา

ก. ราชวงศ์อู่ทอง   ข. ราชวงศ์สุพรรณภูมิ   ค. ราชวงศ์สุโขทัย   ง. ราชวงศ์บ้านพลู

หลวง

๑๐. กรุงศรีอยุธยาเสียกรุงครั้งที่ ๒ ให้กับพม่าตรงกับรัชสมัยของพระมหากษัตริย์ในข้อใด

- ก. สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ
- ข. สมเด็จพระมหินทราธิราช
- ค. สมเด็จพระที่นั่งสุริยามรินทร์
- ง. สมเด็จพระเจ้าอู่ทอง

๑๑. เครื่องราชบรรณาการเป็นผลประโยชน์ของแผ่นดินที่ได้มาตามข้อใด

- ก. ได้มาจากไพร่
- ข. ได้มาจากทาส
- ค. ได้มาจากเมืองหน้าด่าน
- ง. ได้มาจากเมืองประเทศราช

๑๒. “ฤชา” คือผลประโยชน์ของแผ่นดินที่ได้มาตามข้อใด

- ก. ค่าผ่านด่านของพ่อค้า
- ข. ค่าธรรมเนียมทางราชการ
- ค. ประโยชน์จากการทำมาหากินของราษฎร
- ง. สิ่งของทดแทนจากการใช้แรงงาน

๑๓. การประกอบการค้าในระดับรัฐของอยุธยาโดยภาพรวมจะตกอยู่ในอำนาจของคนกลุ่มใด

- ก. พระมหากษัตริย์ ชาวจีนและชาวแขก
- ข. ไพร่และขุนนาง
- ค. ขุนนางและทาส
- ง. พระมหากษัตริย์และไพร่

๑๔. พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาทรงมีฐานะและพระราชอำนาจเปรียบเสมือนข้อใด

- ก. พ่อปกครองลูก
- ข. สมมติเทพ
- ค. ปิตุลาธิปไตย
- ง. ถูกทุกข้อ

๑๕. “เวียง” ในการปกครองในแบบจตุสดมภ์ ทำหน้าที่คล้ายกับกระทรวงใดในปัจจุบัน

- ก. กระทรวงยุติธรรม
- ข. กระทรวงกลาโหม
- ค. กระทรวงมหาดไทย
- ง. กระทรวงพาณิชย์

๑๖. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองสมัยอยุธยา

- ก. เป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากสุโขทัย
- ข. เป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่พระมหากษัตริย์มีอำนาจไม่จำกัด
- ค. เป็นระบอบประชาธิปไตยอยู่บ้างเพราะพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้หลักทศพิธราชธรรม

ง. เป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่พระมหากษัตริย์อยู่ในฐานะธรรมราชา

๑๗. อยุรยาล้อมรอบด้วยแม่น้ำสามสายตรงกับข้อใด

ก. แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำป่าสัก

ข. แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำปิง

ค. แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำน่าน แม่น้ำปิง

ง. แม่น้ำแควใหญ่ แม่น้ำไทรโยค แม่น้ำป่าสัก

๑๘. ระบบใดที่ใช้บ่งบอก ตำแหน่ง หน้าที่ ฐานะ ของคนในสังคมสมัยอยุธยา

ก. ระบบไพร่ ทาส

ข. ระบบจตุสดมภ์

ค. ระบบศักดินา

ง. ระบบขุน

๑๙. การปกครองสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ มีตำแหน่ง “สมุหนายก” มีหน้าที่ตรงกับข้อใด

ก. ดูแลฝ่ายการทหาร

ข. ดูแลฝ่ายพลเรือน

ค. ดูแลฝ่ายผู้นำบ้านเมือง

ง. ดูแลฝ่ายการต่างประเทศ

๒๐. ชาตินะวันตกชาติใดที่เข้ามาเพื่อขอทำไมตรีและการค้ากับอยุธยาเป็นชาติแรก

ก. โปรตุเกส

ข. อังกฤษ

ค. ฮอลันดา

ง. ฝรั่งเศส